

LEVEN VANUIT JE ROEPING
Preek tijdens de Chrismamis,
Utrecht, 28 maart 2018

Aartsbisschop Joris Vercammen

Jezelf tonen zoals je bent. Het is niet vanzelfsprekend. Schaamte zit in de weg. En daarachter zit een afwijzing van jezelf. De waarheid over jezelf accepteren ligt niet voor de hand. En dan heb ik het nog niet zozeer over onze schaduwkant, over wat in ons het daglicht maar moeilijk kan verdragen dus, maar vooral over het verwelkomen van dat wat de wezenlijke zin van je bestaan is. Met andere woorden: waarom en waartoe je er nu eigenlijk bent? Gelovigen noemen dit: iemands roeping in het leven. Of nog anders gezegd: ieder van ons is geroepen iets toe te voegen aan Gods' mensenfamilie en aan Gods' schepping en de vraag is of je dat ook ernstig neemt. Het probleem is namelijk dat wat je toe te voegen zou hebben, niet altijd vlotjes past in wat voor de hand ligt. Het kan op gespannen voet staan met het beeld dat je van jezelf gevormd hebt én met wat anderen van je denken te kunnen verwachten. Het kan zijn dat het je niet de voordelen en het comfortabel leven zal brengen, waarop je voor jezelf gehoopt had. Dat geeft onrust en die onrust wordt dan vaak gesust met oppervlakkigheid en aanpassing.

Wellness

En ook wordt het geloof nogal eens misbruikt om aanpassing te legitimeren en Bijbelverzen worden gebruikt om de onrust te bezweren. Psalm 23 past ongetwijfeld in het rijtje van teksten die ons een goed gevoel moeten verschaffen. De herder die mij naar groene weiden voert alsof die mij een complete wellness-behandeling aanbiedt. Maar die psalm is - uiteraard - veel uitdagender. Want ook daar is sprake van een persoon die de waarheid van zijn leven op het spoor gekomen moet zijn en die om die waarheid aan een onderzoek wordt onderworpen. De persoon heeft beroep gedaan op de Tempel in Jeruzalem en ondergaat een tempelproces. Het onderzoek is voor hem als "een dal vol schaduw en dood" (vers 4, vertaling van de Naardense Bijbel). De waarheid over jezelf ontdekken en beproeven is een avontuur dat alles behalve romantisch is. Je roeping daagt je uit om over schaamte heen te stappen en je comfortzone te verlaten en je vanuit die eigen onvervreembare roeping die je in hart vindt. Ze daagt je uit je te geven en op je eigen authentieke wijze eraan bij te dragen dat heil geschiedt: aan jezelf en aan anderen. De psalmist bidt dankbaar tot God die dat proces in hem mogelijk maakt en waardoor "slechts goedheid en vriendschap hem zullen achtervolgen al de dagen van zijn leven", zoals het laatste vers van de psalm het uitzingt (vers 6). God is degene die mij naar mijn hart leidt en mij daar de waarheid over mezelf en dus mijn roeping doet ontdekken. God nodigt mij uit mij daaraan te geven en God wil mij over mijn schaamte en angsten heen helpen. God roept mij tevoorschijn.

Systemen

Maar er zijn zoveel tegenkrachten, zoveel bezwaren, zoveel redenen om onze roeping aan te passen aan wat nog acceptabel lijkt. En er zijn de vertegenwoordigers van allerlei systemen – maatschappelijk, economisch, kerkelijk - die belang hebben bij onze aanpassing en die ons daarom onder druk zetten. Over de hele breedte van ons leven komen we ze tegen: we doen wat van ons verwacht wordt want als we dat niet doen dan dreigt er uitsluiting, verbanning, marginalisering.

Het gebeurt met vele mensen die streven naar authenticiteit in hun leven en het is ook wat met Jezus is gebeurd. Want dit is de werkelijkheid van het kruis: de mens die men geen ruimte gunt om zijn roeping voluit te leven omdat ze de bestaande orde verstoort. Het kruis is het onmiddellijke gevolg

van Jezus' praktijk van een liefde die compromisloos de absolute prioriteit heeft. Dat soort van radicale liefde is een gevaar voor de gevestigde orde en die authenticiteit schept onrust. Daarom moest Jezus vernederd worden en uiteindelijk uit de weg geruimd.

Actieve liefhebber

En als Jezus ons oproept om ons kruis te dragen dan is het dat hij ons ertoe wil aanzetten ons niet te laten verlammen door onze angst om zelf ook vernederd en gemarginaliseerd te worden als we ons wagen aan wat we ervaren als onze authentieke roeping. In die roeping ontdek ik toch Gods wil over mijn leven. Is de grootste zonde die we kunnen begaan eigenlijk niet dat we de waarheid van die roeping willen ontlopen? De waarheid over mezelf, die mij niet altijd goed uitkomt, accepteren en toelaten dat ze de leiding over mijn leven overneemt: dat is het offer dat ik brengen mag. Het is een gehoorzaamheid aan God in mijn eigen hart, die mij redt van de vervreemding en mij de vrijheid schenkt op mijn eigen authentieke wijze lief te hebben. Dat offer is een geschenk voor God want authentiek mezelf te zijn is het God het geschenk aanbieden dat God het meest behaagt.

Jezus op het kruis: het is de mens die ten diepste vernederd en miskend wordt in zijn authenticiteit, in wie hij werkelijk is. Toch belet het Jezus niet om door te gaan met dat radicale liefhebben van hem. "Vader, vergeef het hen", bidt hij op het kruis en daarmee verandert in één beweging de hele situatie compleet van betekenis (Lukas, 23, 34). Jezus is niet langer het passieve slachtoffer, maar hij wordt de actieve liefhebber die de banvloek van het kruis onschadelijk maakt door ook dan nog trouw te blijven aan zijn roeping, aan waartoe hij nu eenmaal mens geworden was. Ook al komt hij om op het kruis, toch heeft dat kruis geen effect meer op wie hij wezenlijk is. Het kruis vernietigt Jezus niet, integendeel. En in die zin is ook de verrijzenis van Jezus niet een soort van extra optie, die God nog aan het leven van Jezus toevoegt. Neen: het is het definitief tevoorschijn komen van wie Jezus werkelijk was en is en blijft.

Authenticiteit

In Jezus zien we God aan het werk die zich van menselijk opzicht niets aantrekt en radicaal gaat voor authenticiteit en voor liefhebben, zelfs tot op het kruis. Jezus toont ons dat we niet hoeven vast te zitten aan onze angst en aan onze schaamte. Ook al leidt ons onze roeping door een of ander 'dal vol schaduw en dood', God zal mijn herder zijn. "Zie, mijn knecht, die ik ondersteun...ik heb mijn geest op hem gelegd' (Jesaja 42,1). Het is de geest van God die ons ruimte geven wil aan de waarheid van ons hart. God roept mij tevoorschijn zoals ik werkelijk ben en nodigt mij uit mij daaraan te geven want met 'wie ik ben' wil God liefhebben en de mensenfamilie verrijken. Dát is de vreugdevolle uitnodiging die 'geloven' heet.

Daarom zullen we bidden over de oliën opdat ze vervuld mogen worden van die Geest van God. Dat overal waar deze oliën worden gebruikt Gods' uitnodiging ervaren mag worden en mensen rust mogen vinden bij de waarheid die ze vinden mogen in hun eigen hart en de moed en de kracht mogen ontvangen om hun roeping te volgen. En dat wij allen mogen weten dat we met deze oliën gezonden worden om 'boze geesten' te lijf te gaan (Markus 6, 13), die geesten namelijk die mensen verhinderen om door te dringen tot hun hart en hun roeping, in elke levenssituatie opnieuw. Want het is langs de weg van die roeping, en lang geen enkele andere, dat mensen zullen mogen ervaren dat 'Pasen' geen illusie is en de verrijzenis begint bij het leven uit je hart.